

**CD "Rozpoczął tedy fonograf zbieranie melodii podhalańskich. Pierwsze nagrania
muzyki tradycyjnej na Podhalu ze zbiorów Muzeum Tatrzańskiego
i Instytutu Sztuki PAN odtworzone po ponad stu latach"**

Opis nagrań:

Nagrania Romana Zawilińskiego zapisane na wałkach fonograficznych Edisona w 1904 r. w Zakopanem. Ze Zbiorów Fonograficznych Instytutu Sztuki PAN

Jan Sabala (syn) – recytacja¹

1. *Niek będzie błogosławion dom, do którego wstępujemy*

Jan Sabala (syn) – śpiew

2. *Já na ziemi przysel z dechem*

3a. *Ej ci juz zemrela C-igánowi ziena* 3b. *Wołos·in, Roztoka i ty Piyńcistawy* 3c. *Wołos·in, Wołos·in, kozicki puscájs·i*

4. *Idzie se Janicek popod zieléniny*

Nagrania Juliusza Zborowskiego zapisane na wałkach fonograficznych Edisona w latach 1913-1914 w Nowym Targu. Ze Zbiorów Muzeum Tatrzańskiego

Walek nr 1:

Bartłomiej Obrochta – opowiadanie

5. *Bél se Sabala w górak... (Tekst (cały) Obrochta)*²

Walek nr 3:

Antoni Zachemski – chłopiec z Odrowąża – śpiew

6. *Odrowąscy chłopcy (Odrowąska/naz[wana] mięt[uska]/Odr[owąż])*

7. *Pásál já se kónie, woły (Odrowąska/naz[wana] mięt[uska]/Odr[owąż])*

8. *W lesie grzyby (W lesie grzyby – Odr[owąż])*

9. *Krakowiak – imitacja wokalna melodii instrumentalnej (Odr[owąż] – weselna)*

10. *Chłopc·i moi, chłopc·i (Odr[owąż] – chłopcy [skreślenie] moi)*

¹ Transkrypcje muzyczne i tekstowe nagrań R. Zawilińskiego zostały opublikowane przez P. Dahliga (por. przypis nr 1 w tekście niniejszego bookletu)

² Podany w niniejszym wydawnictwie spis nagrań obejmuje: 1. Tytuł/incipit odczytany z nagrania w zapisie tzw. półfonetycznym lub określenie nuty wg A. Szurmiak-Boguckiej (niektóre nazwy nut są już współcześnie rzadko stosowane przez góralskich wykonawców), 2. W nawiasie zwykłym podano inskrypcje J. Zborowskiego zapisane na oryginalnych pudełkach do wałków (w nawiasach kwadratowych podano propozycję zapisu nieczytelnych fragmentów tekstu lub dodatkowe uwagi) oraz numery transkrypcji muzycznych danych utworów dokonanych przez A. Chybińskiego i S. Mierczyńskiego a także ich nazwy podane przez tych badaczy i proveniencję wg. A. Chybińskiego).

11. *Ej, zabiéli Jánicka* (Odr[oważ] – *Zabili Janicka/jest lepsze* [chodzi o walek nr 14])
12. *Zapryjze sie, dziewce* (Odr[oważ] – *Zap[r]zyi ze sie dziywce/jest lepsze* [chodzi o walek nr 14]; Chyb. nr 110: *Zaprejze się dziewce. Odroważ. Antoni Zachemski*)
13. *Drobny* – imitacja wokalna melodii instrumentalnej (Odr[oważ] – *Do drobnego /jest lepsze* [chodzi o walek nr 14]; S. Miercz. nr 50: *Drobny Kościeliski*)
14. *Świéciel mi miesiącek* (Odr[oważ] – *Świyciyl mi miesi[o]nc/pomyłone, jest lepsze* [chodzi o walek nr 16])

Walek nr 5:

Nieznana dziewczyna – śpiew

15. *Przileciał* [tekst nieczytelny]
16. *Z góry jedź* (A. Chyb. nr 23: *Z góry jedź. Nowy Targ i Waksmund. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania*)
17. *Mówiélék ci ráz*
18. *Hej, jeszcze raz, jeszcze raz* [tekst nieczytelny, melodia *Hej Góral ja ci góral* (ozwodna)]
19. [początek tekstu nieczytelny – *nuta spiska*]

Walek nr 6:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

20. *Sabałowa*. 1a. *Sabałowa*, 1b. *Drobny. Sabałowa* (*Sabałowa Obrochta i Sabałowa drobny* (dzik[sz]a); A. Chyb. nr 250: *Sabałowa (dzika)*, nr 231: *Drobny ku Sabałowej*, S. Miercz. nr 1: *Sabałowa*, nr 2: *Drobny. Sabałowa*)
21. *Ozwodna. Ej góry, moje góry* (S. Miercz. nr 29: *Ozwodna. Czarnodunajecka*)

Walek nr 7:

Nieznany mężczyzna – śpiew (być może J. Zborowski)

22. *Kieby było nie świtało*. Odmiana nuty *Matejowej* (*Zak[opane]* – *Kieby było nie świtało*; S. Miercz. nr 27: *Orawska*)
23. *Wyrskiem posła, wyrskiem zasła*. Odmiana nuty *Matejowej* (S. Miercz. nr 27: *Orawska*)
24. *"Ozbiegały mi sie biéle gołymbisie po lesie* (*N[owy] T[arg] Ozleciały mi się*; A. Chyb. nr 166: *Ozleciały mi się białe gołembisie. Zakopane. Pieśń tę śpiewał również J. Zborowski*)
25. *Serce moje, serce. Ozwodna* (*Zak[opane]* – *Miętus /raz/*; S. Miercz. nr 31: *Ozwodna. Zakopiańska*)

Walek nr 8:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

26. *Drobny staroświecki. Ozwodna wartka* (A. Chyb. nr 249: *Zakopiańska*, S. Miercz. nr 43: *Ozwodna. Zakopiańska*)
27. *Drobny po styry* (*Zakop[ane] Obrochta Drobny starośw[iecki]*, *Sieczka miał se, ut supra*; A. Chyb. nr 233: *Miał se Siecka troje dzieci, Drobny staroświecki*, S. Miercz. nr 85: *Krzesany. Zakopiański*; patrz też nr 76: *Krzesany Brzezowiecki*)

Walek nr 9:**Bartłomiej Obrochta** – skrzypce

28. *Ozwodna zakopiańska* (A. Chyb. nr 241: *Pęksowa do śpiewu*, S. Miercz. nr 37: *Ozwodna. Zakopiańska*)

Walek nr 10:**Nieznany mężczyzna z Pieniążkowic** – śpiew

29. *Pijał jek se, pijał, oj, słodkom gorzálnecke. Wierchowa* (Pieniążkowice; A. Chyb. nr 103: *Pijolek Se pijał słodka gorzołeczke. Pieniążkowice*)
30. *P^uopod las, p^uopod las, p^uopod "Obid"owiec. Typ Wierchowej* (Pieniążkowice; A. Chyb. nr 206: *Popod las popod las popod Obidowiec. Pieniążkowice*)
31. *Nie pude ku tobie, sama przydzies ku mnie* (Pieniążkowice)
32. *Ej, nie było mnie w dóna* (N-[nieznana]; A. Chyb. nr 86: *Ej nie było mie w doma. Pieniążkowice*)
33. *Jesce jedén, jesce jedén* (dopisek z boku: *jeszcze jeden, są lepsze*, dalej nieczytelne; A. Chyb. nr 162: *Nowotarska mieszczańska. Nowy Targ. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania*)

Walek nr 11:**Nieznany mężczyzna z Zakopanego** – śpiew (być może J. Zborowski)

34. *Bodej sie spályły sądeckie papiéry* (Zak[opane] – *Bodei się spalelij*; A. Chyb. nr 33: *Bodaj się spaliły sądeckie papiery. Zakopane. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania*)
35. *Ej, nie skodzi dziewczynie, ej, picie i jedzynie. Pytacka* (Zak[opane] – *Ej nie skodzi dziewczynie*; S. Miercz. nr 68: *Drobny. Zakopiański*)
36. *Pódźze pódź, pódźze, pódź, pódź mie "odprowadzić* (Zak[opane] – *Pójdź ze pójdź* [nieczytelne]; por. walek nr 13)
37. *Rekrucie, rekrucie, nie smuć sie, nie smuć sie* (N[owy] T[arg] - *Rekrucie* [nr 1-4 - oznaczone jako *to samo*])

Walek nr 12:**Bartłomiej Obrochta** – skrzypce

38. *Chochołowska* (*Chochołowska Obrochta, Juhaska* (wirhowa), parafka Zborowskiego; S. Miercz. nr 15: *Chochołowska*)
39. *Juhaska wierchowa. Zbliżona do ozwodnej* (A. Chyb. nr 247: *Juhaska*)

Walek nr 13:**Nieznany mężczyzna z Zakopanego** – śpiew

40. *Pódźze pódź, pódźze, pódź, pódź mie "odprowadzić* (Zak[opane] – *Pudź ze pudź/Chodź* [nieczyt.] *ściany*/; por. walek nr 13; A. Chyb. nr 97: *Pódź ze pódź Zakopane. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania*)
41. *Kochajze mnie, kocháj jakeś mie zapocon* (Zak[opane] – *Kochaj ze mnie kochaj*; A. Chyb. nr 91: *Kochaj ze mie kochaj. Zakopane. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania*)

42. *Dobrze, dziewczce, robis. Ozwodna* (Zak[opane] – *Dobrze dziewczce robis (nie zbyt dobre popr)*; A. Chyb. nr 111: *Dobrze dziewczce robis. Zakopane*. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania)
43. *Dziwcyyno z Potoka* (Zak[opane] – *Dziwcyyno spotoka (na Kralowej hali)*)
44. *Štyry konie rysie* (Zak[opane] – *Štyry konie rysie (= Moja matusiecko)*; por. walek 38)

Walek nr 14:

Antoni Zachemski – chłopiec z Odrowąża – śpiew

45. *Zabiéli Jánicka Miyndz:icerwiennego* (Odr[owąż] – *Zabili Janicka*; por. walek nr 3; A. Chyb. nr 205: *Zabili Janicka Międzyczerwiennego. Odrowąż. Antoni Zachemski*)
46. *Zapryjze sie, dziewczce* (Odr[owąż] – *Zapryj ze się dziywce*; A. Chyb. nr 110: *Zaprejze się dziewczce. Odrowąż. Antoni Zachemski*; por. walek nr 3)
47. *Drobny* (imitacja wokalna) (Odr[owąż] – *Do drobnego*; por. walek nr 3; S. Miercz. nr 50: *Drobny. Kościeliski*)

Walek nr 15:

Nieznany chłopiec z Zakopanego – śpiew

48. *Do Cyrwonych Wiérchów* (Zak[opane] – *czarnodunn[ajECKa]*; A. Chyb. nr 40 – z innym tekstem: *Serce moje, serce. Murzasichle*. Zapis wg wykonania Edwarda Mroza, nie z nagrania)
49. *Z "orawskiego zámku* (Zak[opane] – *Z orawskiego zamku*; A. Chyb. nr 40: j.w.)
50. *Nié moge, nié moge do wiersycka chodzić* (Zak[opane] – *czarnodunn[ajECKa]*; A. Chyb. nr 40: j.w.)
51. *Z góry, z góry, nie z wysoka* (Zak[opane] – *Do cyfrowanego – Z góry z góry nie wysoka*; A. Chyb. nr 124: *Przyśpiewek do drobnego. Zakopane*. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania, S. Miercz. nr 76: *Krzesany. Brzezowicki*)
52. *Janičku, serdecko* (Zak[opane] – *Hej Janicku*; por. walek nr 16; A. Chyb. nr 254; S. Miercz. nr 98: „*Ej Janicku serdecko*” (do *Zbójnickiego*))

Walek nr 16:

Antoni Zachemski – chłopiec z Odrowąża – śpiew

53. *Šwiéciel mi miesiącek* (Odr[owąż] – *Šwicil mi miesiącek*; por. walek nr 3)

Nieznany mężczyzna z Zakopanego – śpiew (być może J. Zborowski)

54. *Ej, Janičku, serdecko* (Zak[opane] – *Ej Janicku serdecko*; z akompaniamentem skrzypiec pizzicato; por. walek nr 15; A. Chyb. nr 254, S. Miercz. nr 98: „*Ej Janicku serdecko*” (do *Zbójnickiego*))
55. *Od buka do buka, jaze do jawora* (Zak[opane] – *Od buka do buka*; A. Chyb. nr 69: *Od buka do buka. Zakopane*. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania)
56. *Jaworu, jaworu coś taki pękaty* (A. Chyb. nr 69 – z innym tekstem, j.w.)

Walek nr 17:

Nieznana dziewczyna – śpiew (prawdopodobnie Teresa Kudasikówna)

57. *Słonecko na zachodzie* (Kosarska N[owy]T[arg] śpiew)

58. *Lulaj, lulaj, mój s-inácku* (Zbójecka N[owy]T[arg]; jest to popularna *Ballada o Hanci*, por. Elżbieta Jaworska: *Katalog polskiej ballady ludowej*. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1990: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, PAN, s. 48-51)
59. *Ej ty baca z Iwanice* (*Juhaska Waksmund*; A. Chyb. nr 176: *Waksmundzka juhaska. Waksmund i Nowy Targ. Pieśń tę śpiewał również J. Zborowski*)

Walek nr 18:

Nieznany czterogłosowy chór mieszany (prawdopodobnie z Nowego Targu)

60. *Idzie idzie od ołtarza* (*Idzie, idzie od ołt[arza]*); jest to opracowanie na chór tradycyjnej pieśni obrzędowej *Idzie, idzie od ołtarza* dokonane być może przez Michała Świerzyńskiego, zob. M. Świerzyński: *4 pieśni ludowe na chór mieszany à capella*. Poznań 1931: Z Wydawnictw K. T. Barwickiego, nr 128, s. 2-3, w nagraniu nieco inna wersja opracowania; A. Chyb. nr 263, S. Miercz. nr 99: „*Zabili zbójnicy kapitana*”)

Nieznany wykonawca – heligonka

61. *Marsz. Tańczyli zbójnicy w Mikułasie* (A. Chyb. nr 263, S. Miercz. nr 99: „*Zabili zbójnicy kapitana*”)

Walek nr 19:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

62. *Spiska. Ja bym orał ja bym siał w tej dolinie* (*Jabym orał jabym siał*; A. Chyb. nr 262: *Ja bym orał, ja bym siał*)
63. *Weselny krakowiak* (*Weselna – Obrochta*; Miercz. nr 66: *Weselna. Do oczepin*)
64. *Hej kiebyś dziewyce hej kiebyś nie ty* (*Przy wodzie pniak*; A. Chyb. nr 265 – z innym tekstem: *Przy wodzie pniok*; S. Miercz. nr 19: *Luptowska*)

Walek nr 20:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

65. *Marsz jaworzyński* (*jaworzyńska*; A. Chyb. nr 228: *Jaworzyńska*, S. Miercz. nr 93: *Jaworzyńska*)
66. *Wojeńska* (*Wojeńska Obrochta*; A. Chyb. nr 266: *Wojeńska*; *Krakowiak Pod Krakowem czarny las/Pod Krakowem czarna rola*, również z *Wesela* S. Wyspiańskiego *Miałeś, chamie, złoty róg*)
67. *Ozwodna przewodnicka* (*Przewodnicka, Wircho[wa] wariant*; A. Chyb. nr 244: *Przewodnicka. Nazwa pochodzi od B. Obrochty*, S. Miercz. nr 30: *Ozwodna. Kościeliska*)

Walek nr 22:

Nieznany mężczyzna z Nowego Targu – śpiew (prawdopodobnie Jan Krawczyk)

68. *Zielona lipka i jawór* (N[owy]T[arg] *Ziel[ona] lipka a*, N[owy]T[arg] *Zielona lipka b*; A. Chyb. nr 138: *Zielona lipka i jawór. Nowy Targ. Pieśń tę śpiewał również Jan Krawczyk oraz Juliusz Zborowski (z Czarnego Dunajca, Zakopanego i Kilkuszowej)*; drugie wykonanie w nagraniu nieudane)

69. *Hej, wy chłopcy, wyjadacie. Odmiana nuty Matejowej (N[owy]T[arg] spiska; A. Chyb. nr 129: Ej wy chłopcy wyjadacie. Nowy Targ. Jan Krawczyk. Pieśń tę śpiewał również J. Zborowski; S. Miercz. nr 63: Drobny. Zbójnicki (Matejowa)*
70. a. *Hej, Madziar pije, hej, Madziar płaci (N[owy]T[arg] Zakop[ane] Madziar przygr[ywka])*. 70b. *Ja ci powiadała, Janielu (S. Miercz. nr 94: „Hej Madziar pije”)*

Walek nr 24 [nagranie mocno uszkodzone]:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

71. *Marsz. Zabili zbójnicy kapitana (Spotkali się górale 3 cz. (ostatnie inne) p. Knapczyk; A. Chyb. nr 263, S. Miercz. nr 99: Zabili zbójnicy kapitana, nr 97: Stary zbójnicki – w nagraniu wariant 1 cz. zapisu; por. walek nr 30)*
72. *W murowanej piwnicy. Zbójnicki (A. Chyb. nr 239, S. Miercz. nr 100: Zbójnicki, por. walek nr 30)*

Walek nr 25:

Nieznany chłopak z Nowego Targu – śpiew

73. *Od Starego [nieczyt.] idzie woda bystrą. Zielona Dziadusiowa (N[owy]T[arg] – Mój konicek; A. Chyb. nr 167 – z innym tekstem: Mój konicek, S. Miercz. nr 91: Zielony)*
74. *Niedaleko Ciernej Góry, Jurgowa, Jurgowa (N[owy]T[arg] – Niedaleko ciernej góry; A. Chyb. nr 160: Niedaleko Cornej góry. Nowy Targ. Zapis wg wykonania J. Zborowskiego, nie z nagrania)*
75. *[nieczyt.]kowiany [nieczyt.] złodzieje, Cygany [nieczyt.] ukradli Marysi wiánecek kochany (N[owy]T[arg] – Góralaska /Miętuś/)*

Walek nr 27:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

76. a. *Wierchowa (A. Chyb. nr 223: Wirchowa), 77b. Ozwodna (Wirchowa 2a Obrochta, parafka Zborowskiego; S. Miercz. nr 44: Ozwodna. Zakopiańska)*

Walek nr 28:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

77. *Luptowska zbójnicka (Luptoska zbójecka la; A. Chyb. nr 256: Luptowska zbójnicka, S. Miercz. nr 5: Sabalowa)*
78. *Luptowska (Luptoska zbójecka 2a, Obrochta; A. Chyb. nr 261, S. Miercz. nr 16: Luptowska. Wychodniańska)*

Walek nr 30:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

79. *Ej Janicku serdecko. Do zbójnickiego (Zbójn[icka] B. Obrochta (1a) – lepsza; A. Chyb. nr 254; S. Miercz. nr 98: „Ej Janicku serdecko...” (do zbójnickiego))*
80. *Marsz. Zabili zbójnicy kapitana (A. Chybiński, nr 263, S. Miercz. nr 99: „Zabili zbójnicy kapitana”)*
81. *Do zwyrtu (A. Chyb., nr 259; S. Miercz. nr 101: Do zbójnickiego. Do zwyrtu)*
82. *W murowanej piwnicy. Zbójnicki (A. Chyb. 239, S. Miercz. nr 100: Zbójnicki, A. Chyb.*

nr 258, S. Miercz. nr 96: *Do zbójnickiego*)

Walek nr 31:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

83. *Sabałowa (Sabałowa stara, (wolne) Obrochta; S. Miercz. nr 3: Sabałowa)*

Walek nr 32:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

84. *Marsz Chałubińskiego. Hej ide w las (Hej idem w las = Marsz Chałubińskiego, Obrochta; A. Chyb. nr 172: Hej idem w las – odpis z Teki S. Udzieli w Muzeum Etnograficznym w Krakowie, S. Miercz. nr 92: Marsz Chałubińskiego)*

85. a. *Marsz. Hej Madziar pije (Hej Madziar; S. Miercz. nr 94: „Hej Madziar pije”), 86b. Ja ci powiadała Anielo, 86c. Marsz. Hej Madziar pije, 86c. Jo ci powiadała Anielo*

Walek nr 33:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

86. *Matejowa (Matejowa, Obrochta (Zbójnika Mateji Wojtka, z drobnym poloniarskim i wirchowa – dopisek Zborowskiego); A. Chyb. nr 252: Matejowa. Według objaśnienia Obrochty: „Wojtek Mateja przywiózł se ją z Węgier”, S. Miercz. nr 63: Drobnny. Zbójnicki (Matejowa))*

87. *Krzesany (A. Chyb. nr 235: Drobnny poloniarski, S. Miercz. nr 88: Krzesany. Kościeliski)*

88. *Ozwodna (S. Miercz. nr 28: Ozwodna (Bartusiowa))*

Walek nr 34:

Nieznana dziewczyna - śpiew

89. *Kie já se zaśpiéwám na [nieczyt.] polany (nuta. miętus; A. Chyb. nr 43: Kie jo se zasp iwom. Nowy Targ. Pieśń tę śpiewał również Zborowski)*

Walek nr 35:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

90. *Krzesany po styry (bez opisu, niezidentyfikowane oznaczenie; A. Chyb. nr 233: Miał se Siecka troje dzieci, Drobnny staroświecki, S. Miercz. nr 85: Krzesany. Zakopiański, por. walek nr 8)*

91. *Drobnny zakopiański (S. Miercz. nr 68: Drobnny. Zakopiański)*

Walek nr 36:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

92. *Janosikowa Jęcą góry jęcą kiej Janicka męcą – pogrzebowa (żałobna) Smutny zbójnik smutny (opis skreślony, nieczytelny; S. Miercz nr 24: „Kiej Janicka wiedli ku Lewocy”)*

93. *Zielona Dziadusiowa (A. Chyb. nr 255: Krzysiowa, por. też. nr 184, S. Miercz. nr 91: Zielony)*

94. *Zielona (S. Miercz. nr 90: Zielony)*

Walek nr 38:

Nieznany mężczyzna z Waksmundu – śpiew

95. *Hucała dolina, kiek se bez niom jechał (Waksm[und] – Hucala dolina /bis-raz zle/, A. Chyb. nr 82: Hucala dolina kiek se po niej jechał. Waksmund)*

Walek nr 39:

Bartłomiej Obrochta – skrzypce

96. *Będzie jarmark w Rozenbergu (Będzie jarmark, A. Chyb. nr 260: Budzie jarmark, S. Miercz. nr 18: Spiska)*
97. *Ozwodna (Orawska; A. Chyb. nr 251: Orawska, S. Miercz. nr 20: Spiska)*
98. *Bez zielone jare zytko. Orawska. Karpacka (orawska; A. Chyb. nr 267)*